



Återrapportering 2014

Västra Götaland 2020
Strategi för tillväxt och utveckling
i Västra Götaland
2014-2020

Inledning

Syftet med Västra Götaland 2020 (VG2020) är att ytterligare stärka Västra Götaland som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män. Strategin är ett verktyg för att genomföra Vision Västra Götaland – Det goda livet och har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet. VG2020 är den gemensamma vägvisaren, och ett styrdokument, för hela Västra Götalands utveckling mellan åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling i Västra Götaland; kommuner, lärosäten, Science parks, länsstyrelsen, föreningsliv m.fl.

Rapporten har tagits fram av Västra Götalandsregionens regionutvecklingssekretariat till beredningen för hållbar utveckling (BHU). BHU har det formella ansvaret för strategin och ansvarar för att genomförandet följs upp och utvärderas. Varje år ska en rapport tas fram i syfte att ge en samlad bild av utvecklingen inom strategin. En fördjupad uppföljning av strategin görs i en halvtids-utvärdering 2017. En slututvärdering genomförs efter strategin upphör att gälla år 2020.

Strategin består av fyra teman, nio områden och 32 prioriterade frågor, se bilaga 1. Dess övergripande mål är att **invånarna i Västra Götaland ska ha bästa möjliga förutsättningar att utvecklas**. För varje område har ett inriktningsmål satts upp. För de 32 prioriterade frågorna finns ytterligare ett eller flera mål per fråga. Strategin har en stark koppling till EU:s strategi för tillväxt, Europa 2020. De indikatorer som tagits fram för att mäta arbetet i Europa 2020, används i VG2020 för att mäta om strategins syfte och mål uppnås. För att tydligare synliggöra arbetet med hållbar utveckling och attraktivitetsaspekten har indikatorerna för Europa 2020 kompletterats med ytterligare fem indikatorer. De insatser och aktiviteter som bedrivs inom ramen för de 32 prioriterade frågorna ska bidra till måloppfyllelse av Europa 2020-indikatorerna, kompletterande indikatorer och till inriktningsmålen.

Generella perspektiv

I likhet med *Vision Västra Götaland – Det goda livet* är jämställdhet, miljö, internationalisering och integration utpekade som generellt prioriterade frågor inom VG2020. Allt tillväxt- och utvecklingsarbete i Västra Götaland ska vara hållbart. Insatser inom ramen för VG2020 ska ha en positiv inverkan på de generellt prioriterade frågorna. Avgörande för utvecklingen är att integrera aspekterna i de insatser som genomförs. Det pågår olika insatser dels inom projekt, uppdrag och verksamheter men även insatser som är mer övergripande vilka ska bidra till att arbetet med de generellt prioriterade frågorna stärks och förbättras. Exempelvis har ett arbete med att forma en regiongemensam plattform för interkulturell dialog samt ett regionalt forskningsråd startats. Plattformen är en arena för samverkan mellan Västra Götalandsregionen, länsstyrelsen, lärosäten, kommuner och civilsamhället i hela Västra Götaland. Syftet är att ta ett samlat grepp om insatser inom områden som har koppling till integration, jämlikhet, segregation etc. genom att samla, utveckla och vidareutveckla kunskaper. Genom ett vidgat deltagande och en ökad social sammanhållning ska samverkansplattformen bidra till en inkluderande och hållbar tillväxt och utveckling i Västra Götaland.

Avgränsningar

Rapporten har avgränsats till att i första hand lyfta fram de utvecklingsinsatser som Västra Götalandsregionen och/eller kommunerna i Västra Götaland genom kommunalförbunden (inklusive Business Region Göteborg) medfinansierat, genomfört och tagit beslut om 2014.¹ Se bilaga 2 för sammanställning av samtliga insatser. Ambitionen är att vid halvtids- och slututvärdering göra en mer

¹ Inom Västra Götalandsregionen avgränsas insatserna till de som medfinansierats av nämnderna för regionutveckling, kultur, miljö och kollektivtrafik samt kommittéerna för rättighetsfrågor och folkhälsa.

omfattande uppföljning där även andra aktörers insatser ingår, till exempel kommuner och akademien. Under 2015 planeras en pilotstudie i syfte att undersöka om kommuners insatser inom ramen för VG2020 kan fångas upp i den årliga rapporten.

Utöver insatser nämnda ovan genomför och finansierar Västra Götalandsregionen omfattande FoU-satsningar inom hälso- och sjukvården.

Rapporten har strukturerats utifrån strategins 32 prioriterade frågor. Den bygger på beslut fattade under 2014, vilka kategoriserats in under respektive fråga. Flertalet av strategins prioriterade frågor överlappar varandra, vilket innebär att en insats kan falla inom fler än en fråga. Därför har samtliga insatser kategoriserats in under en fråga som de direkt faller inom med möjlighet att också falla indirekt inom ytterligare två frågor. Exempelvis är det flera av de insatser som direkt faller inom den prioriterade frågan *Stärka möjligheterna till kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer* som också indirekt är kopplade till den prioriterade frågan *Utveckla samordning inom utbildningssystemet för att möta framtidens kompetensbehov* och/eller den prioriterade frågan *Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag*. Ett annat exempel är att insatser för test- och demonstrationssatsningar inte per automatik hamnar i den prioriterade frågan *Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik*, då de många gånger är en del av en större satsning som berör andra frågor. Vidare har till exempel uppdragen från Västra Götalandsregionens kulturnämnd bedömts direkt kopplade till enbart en prioriterad fråga i sammanställningen. Flertalet av dessa uppdrag har dock mål som berör flera prioriterade frågor.

För varje fråga finns en kortare sammanfattning med exempel på det som genomförts och som har betydelse för utvecklingen. Vidare har en mer generell bedömning gjorts kring om arbetet ligger i linje med intentionerna för den prioriterade frågan i VG2020. Under respektive område finns målen för de prioriterade frågorna angivna. Målen mäter utvecklingen i Västra Götaland och har, när statistik finns tillgängligt, bedömts utifrån en skala på tre nivåer. Rött betyder att det är sannolikt att målet inte kommer att uppnås, gult att målet kan komma att uppnås och grönt att målet sannolikt kommer att uppnås.

Europa 2020

Indikatorerna för Europa 2020 används för att mäta om strategins syfte och mål uppnås samt för att följa den generella samhällsutvecklingen i Västra Götaland. Indikatorerna på EU-nivå har brutits ned till regional nivå och mål har satts upp för Västra Götaland 2020. Europa 2020-indikatorerna har kompletterats med ytterligare fem för att bättre kunna mäta arbetet med hållbar utveckling och attraktivitet.

Av tabellen nedan framgår att sysselsättningsgraden i Västra Götaland redan idag ligger över EU-målet för 2020. Det är heller inte långt till målen för Sverige (80 %) och Västra Götaland (81 %). Sysselsättningsgraden är dock konjunkturkänslig och kan minska i förhållande till dagens nivå i samband med nästa lågkonjunktur. Den stora utmaningen för arbetsmarknadspolitiken är att skapa sysselsättning för grupper med utländsk bakgrund. Sysselsättningsgraden för personer födda utanför Norden var bara 57 % år 2013.

Västra Götaland tillhör de regioner i Europa med högst FoU-investeringar i förhållande till storlek. Det är främst omfattande FoU-investeringar bland ett antal stora företag som ingår i internationella koncerner som förklarar Västra Götalands framskjutna position. Statistik visar att FoU-aktiviteterna i små och medelstora företag inte är lika omfattande.

Ökad utbildningsnivå bland arbetskraften kan vara avgörande för den framtida konkurrenskraften. Västar Götaland har idag en högre andel med minst tvåårig eftergymnasial utbildning (i åldern 30-34 år) än både EU:s och Sveriges mål för 2020. Till målet för Västra Götaland, som är betydligt ambitiösare, är det dock en bra bit kvar. Här är det särskilt viktigt att uppmärksamma det faktum att kvinnors utbildningsnivå är betydligt högre än män och att skillnaderna ökar. Målet för skolavhopp i Västra Götaland är att det år 2020 ska vara att färre än 8 % av 18–24-åringar som inte har avslutat gymnasiestudier och som inte studerar. 11 % av ungdomarna tillhörde denna grupp år 2013. För ungdomar som fötts i ett utomnordiskt land var motsvarande andel 16 %.

Sverige har valt att använda ett annat mått för att mäta och följa utanförskapet än EU. Genom att öka den sociala delaktigheten vill man minska andelen i åldern 20–64 år som är utanför arbetskraften (utom heltidsstuderande), långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna till "väl under" under 14 procent år 2020. För Västra Götaland är målet satt till under 12 %. En förbättrad integration är en viktig förutsättning för att uppnå detta mål – 28 % av utomnordiskt födda lever i utanförskap enligt denna definition.

Att uppnå de ambitiösa miljömålen i Europa 2020 och i Västra Götaland 2020 kommer att bli en utmaning som kräver en kraftsamling inom alla samhällssektorer. Västra Götaland har långt kvar att gå för att nå målen för minskade utsläpp av växthusgaser, ökad energieffektivisering och ökad andel förnybar energi.

Mål i Europa 2020 och Västra Götaland 2020

	Mål Europa 2020	Mål för Sverige	Mål Västra Götaland 2020	Utfall 2013
Ökad sysselsättningsgrad	75 %	80 %	81 % (K,M)	78 % (K76, M79, U57)
Öka offentliga/privata FoU investeringar	3 %	4 %	5,0 %	4,1 %
Höjd utbildningsnivå (30-34 åringar)	40 %	40 %	55 % (K,M)	43 % (K50, M37, U37)
Minskade skolavhopp	<10 %	<10 %	<8 %	11 % (K9, M12, U16)
Minska utanförskapet (offentligt försörjda)	-	<14 %	<12 %	14 % (K15, M13, U28)
Minska utsläppen av växthusgaser från 1990	20 %	40 %	40 %***	10 %*
Ökad energieffektivisering från 2008	20 %	20 %	25 %	10 %**
Öka andelen förnybar energi	20 %	50 %	60 %	31 %*

Fotnot: K=kvinnor, M=män, U=utomnordiskt födda. * 2012, **2011, ***Preliminärt ej politiskt antaget mål.

Kompletterande indikatorer för samhällsutveckling i Västra Götaland

	Mål	Utfall 2014
Ökad befolkning	12 000 nya invånare per år och ökning i alla regiondelar	16 900*
Ökad nettoinflyttning högskoleutbildade (inrikes)	1 000 per år i genomsnitt	-616**
Ökad produktivitet	1 % snabbare per år än riket	-0,3 pe***
Minskad arbetslöshet	Årlig minskning	-0,4 pe****

*Ökning i samtliga kommunalförbundsområden, **2013,***2013, Skillnad i procentenheter (pe) mot riket, BRP per sysselsatt, löpande priser ****Förändring i procentenheter (pe) mellan februari 2013 och februari 2014.

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION

Ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande

Området *Ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande* består av tre prioriterade frågor:

- Stimulera ökat entreprenörskap
- Skapa förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag
- Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall		
Inriktningsmål: Ett positivt klimat för entreprenörskap och företagande	2012	2013	2014
Åtta av tio unga ska uppge att de kan tänka sig att bli företagare 2020	75%		
95 000 nya företag ska startas åren 2014-2020 i Västra Götaland	10 899	11 472	
Hälften av alla nya företagare år 2020 är kvinnor	34%		
800 gasellföretag i Västra Götaland under perioden 2014-2020	89	162	148
Högre tillväxttakt i SMF i Västra Götaland än i riket under varje år fram till år 2020		-0,4 pe*	

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

*Skillnad mellan tillväxttakten i riket och Västra Götaland, pe = procentenheter

Sammanlagt har 173 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de tre prioriterade frågorna till en total volym om cirka 940 miljoner kronor. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

1. Stimulera ökat entreprenörskap

Ungt entreprenörskap i Västra Götaland har utvecklats starkt under senare år. Ungdomar i åldern 18-30 i Västra Götaland ligger högst i landet (2012) när det gäller intresse för att starta eget företag.² En rad aktiviteter pågår bland annat inom ramen för Västra Götalandsregionens handlingsprogram för Ungt Entreprenörskap 2013-2015. Programmet pekar särskilt ut ungdomar på landsbygden, i yrkesinriktade linjer och unga utanför skolan som viktiga områden att utveckla. Samtidigt som flera organisationer utvecklas starkt kämpar andra aktörer med vikande ekonomi och svårigheter att nå sina måltal. Utvecklingen upplevs därför blandad men Västra Götaland håller ställningarna väl ur ett nationellt perspektiv.

Flera individinriktade insatser inom entreprenörskap och kompetensutveckling har genomförts, både riktat till ungdomar och vuxna. Insatser med fokus på elever och lärare för att inspirera och diskutera entreprenörskap har ägt rum både i skolan och vid Science Centers. Innovationsslussen är en annan insats som pågår, vilken stöttar medarbetares idéutveckling inom hälso- och sjukvården. Vad gäller innovationsslussen har 83 idéer (varav 60 kvinnor) inom hälso- och sjukvården lämnats in och 24 har utvecklats vidare (varav 20 kvinnor). En produkt har sålts till ett företag för produktion. Andra insatser som genomförts är satsningar inom socialt entreprenörskap för lokal och regional utveckling och stöd till kooperativ utveckling.

I arbetet med ungt entreprenörskap visar organisationerna nästan alltid upp en jämn fördelning mellan könen. Problembilden för jämställdhetsperspektivet handlar främst om övergången från ungt till vuxet entreprenörskap där jämviktsförhållandet förvandlas till en traditionell och kraftig övervikt av män som företagare.

² Entreprenörskapsbarometern 2012, Tillväxtverket

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Ung företagsamhet** – Ung företagsamhet (UF) finns i de fyra delregionerna och handlar om att elever utvecklar sina entreprenöriella kompetenser. Att driva UF-företag på gymnasiet har haft en stark utvecklingstrend under ett antal år och Västra Götaland är ett starkt fäste för UF.
- **Ungt entreprenörskap på landsbygden** – En rad pilotprojekt i samverkan mellan många aktörer genomförs i syfte att utvidga och inspirera till ett kraftfullt ungt entreprenörskap på landsbygden.

2. Skapa förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag

För att öka antalet nya innovativa teknik- och kunskapsbaserade företag pågår ett arbete vid de inkubatorer som finns i Västra Götaland. Inkubatorerna erbjuder idéer med stor tillväxtpotential tillgång till kontor, kompetens och kapital. De har olika inriktningar, allt ifrån kulturella och kreativa näringar till life science. I de nio inkubatorer som bland annat Västra Götalandsregionen stödjer finns idag drygt 180 projekt/företag, varav ca 110 bildats det senaste året. Inkubatorbolagen inklusive bolag som har lämnat inkubatorn har närmare 1 500 sysselsatta varav 25 procent är kvinnor. Bolagen omsatte under 2013 närmare 1,3 miljarder kronor. Under 2014 kom både Chalmers Innovation och Encubator på en topplacering i det europeiska forskningsinitiativet UBI:s index över världens mest framgångsrika inkubatorer.

Inom socialt entreprenörskap pågår bland annat arbete med finansieringsmodeller för företag. Rådgivning och affärsutveckling för kooperativ sker till exempel genom Coompanion. En pågående satsning på rådgivningsservice i stadsdelar med hög andel utrikes födda är framgångsrik och har under 2014 resulterat i att 246 personer har fått rådgivning. Av dessa har 76 startat företag. Det finns även generella insatser riktade till nystartade företag genom Nyföretagarcentrum.

Svagheter har identifierats i det regionala stödsystemet kring företagsrådgivning. Bland annat visar undersökningar att utbudet av tjänsterna inte matchar efterfrågan. Arbete för att stärka kvaliteten i företagsrådgivningen har påbörjats. Ett första steg för en ökad kvalitet togs under 2014 genom Nyföretagarlyftet – en satsning för att kvalitetssäkra rådgivningen genom utbildningsinsatser för de konsulter och rådgivare som anlitas av Nyföretagarcentrum.

Efter en jämställdhetskartläggning av företagsstöden har åtgärder, som bland annat innebär att alla som får stöd ska lämna in en jämställdhetsplan, vidtagits.

En viktig del i det företags- och innovationsfrämjande arbetet är att skapa jämställda och jämlika villkor för kvinnor och män. Som ett led i denna målsättning har Västra Götalandsregionen arbetat aktivt med insiktsskapande och kunskapshöjande insatser med fokus på genus, jämställdhet och normkritiskt (kritiskt tänkande mot gängse uppfattningar) arbete riktade till inkubatorer, science parks och rådgivningsverksamheter. Särskilda insatser har också gjorts för att främja företagande och entreprenörskap hos underrepresenterade grupper när det gäller eget företagande, d.v.s. ungdomar, kvinnor och utrikes födda invånare.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Drivhuset** – De fyra delregionala Drivhusen vid regionens högskolor och universitet bidrog 2014 till drygt 400 nystartade unga företag.

- **Socialt entreprenörskap** – Inom ramen för programmet Socialt entreprenörskap har en särskilt inriktad utlysning för samhällsfrämjande företagande och samverkan genomförts. Sammanlagt beviljades 19 projekt.
- **Entreprenörskvarter i Göteborg** - En förstudie som handlar om att samla delregionens samlade kompetens bland nyföretagaraktörer så att det blir enklare att nå efterfrågad service har genomförts i Göteborgsregionen.

3. Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag

Insatser för att utveckla och driva ett regionalt system för kunskapsöverföring till små och medelstora företag i syfte att öka konkurrenskraften har varit ett viktigt område under 2014. Samarbetet mellan regionens högskolor, universitet, industriforskningsinstitut och de delregionala industriella utvecklingscentra har utvecklats, främst genom att öka antalet behovs- och affärsutvecklingsanalyser samt analyser av företagets internationaliseringspotential.

Företagsstöd är ett verktyg för små och medelstora företag i Västra Götaland för att kunna genomföra olika förbättrings- och utvecklingsprojekt. Enligt en utvärdering 2014 om företagsstödet betydelse för företag som fick stöd 2011 upplevde 63 procent av företagen att företagsstödet hade direkt ökat företagets lönsamhet. 69 procent av företagen bedömer att stödet kommer att leda till en ökad lönsamhet efter insatsens avslut.

Almi Väst AB erbjuder lånefinansiering till företag som passerat såddstadiet och behöver finansiering för att växa. Almis utlåning under 2014 uppgick till ca 408 miljoner kronor (jämfört med 361 miljoner kronor 2013).

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Connect Väst** – En ideell organisation som finns i samtliga delregioner och arbetar med att påskynda kommersialiseringen av start up- och expansionsfaserna för tillväxtföretag. Cirka 100 språngbrädor och insatser i form av företagsaccelerator genomförs per år.
- **Industriell Dynamik** – Ett nätverk mellan 15 högskolor, institut och teknikcentra som träffar företag med syfte att förbättra företagets utvecklingspotential. Målgruppen är industrirelaterade små- och medelstora företag i Västra Götaland. Under 2014 genomfördes till exempel mer än 400 behovs- och internationaliseringsanalyser samt över 90 utvecklingsprojekt initierades.
- **Hållbar Industriell Utveckling** – Ett utvecklingsprojekt med syfte att hjälpa företag med produkt-/produktionsutveckling med ett tydligare hållbarhetsperspektiv. Målgrupp är den tillverkande industrin i Skaraborg och projektet drivs av IDC West Sweden AB.
- **Expedition framåt** – Ett program för små- och medelstora företag i Göteborgsregionen som vill växa och utvecklas. En tillväxtmätning som är genomförd visar att deltagande företag har ett högre förädlingsvärde än referensgruppen.

Internationell konkurrenskraft genom kraftsamling på styrkeområden

Området *Internationell konkurrenskraft genom kraftsamling på styrkeområden* består av fem prioriterade frågor:

- Attrahera fler studenter och forskare och öka utbytet med omvärlden

- Stärka våra forsknings- och innovationsmiljöers internationella konkurrenskraft
- Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik
- Stimulera nationella och internationella allianser och samarbeten inom forskning och innovation
- Stärka science parks och andra samverkansmiljöer för forskning och innovation

Området syftar till att skapa förutsättningar så att Västra Götaland även i framtiden ska kunna hävda sig som en internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion. Insatser inom området görs i konkurrenskraftiga sektorer och branscher där Västra Götaland har en ledande ställning, nationellt och internationellt, och där det finns goda förutsättningar för fortsatt tillväxt, i s.k. styrkeområden. I VG2020 lyfts life science, hållbara transporter, hållbar stadsutveckling, grön kemi samt marin miljö och marina sektorer som regionala styrkeområden, vilka pekats ut gemensamt av politiker, akademi och näringsliv. Andra viktiga områden som lyfts är textil/mode/design, material (nano, plast, trä) och hållbar produktion, kulturella och kreativa näringar, förnybar energi, livsmedel/gröna näringar, informations- och kommunikationsteknik samt besöksnäring.

Västra Götalandsregionens handlingsprogram är viktiga instrument för att nå målen inom området. Det finns handlingsprogram för hållbara transporter, hållbar energi, livsmedel och gröna näringar samt life science. Därtill kommer ett antal horisontella handlingsprogram. Andra viktiga insatser är de satsningar som görs på stödjande forsknings- och innovationsmiljöer, vilka stimulerar samverkan mellan små och medelstora företag, universitet/högskolor och forskningsinstitut. De stödjande miljöerna skapar goda förutsättningar för kunskapsöverföring, utveckling av innovativa idéer och möjlighet att testa lösningar inför kommersialisering, insatser som kortar vägen från kunskapsutveckling till tillämpning. Västra Götalands sex science parks med sina ”öppna arenor” för samproduktion utgör sådana miljöer och är en viktig infrastruktur för att mobilisera och samla aktörer kring strategiska satsningar kopplat till styrkeområdena.

Den generella bedömningen är att arbetet med styrkeområden är prioriterat och att flera framgångsrika insatser gjorts under 2014. En analys av medel och projekt som kan kopplas till styrkeområden, som genomförts av regionutvecklingssekretariatet i början av 2015, visar t.ex. att 279 av regionutvecklingsnämndens 604 utvecklingsprojekt under 2012-2014 ligger inom något av de utpekade styrkeområdena. Finansieringen från regionutvecklingsnämnden uppgick till 445 miljoner kronor för de 279 projekten.

Mål för område och prioriterade frågor		Utfall		
Inriktningsmål: De samlade FoU-satsningarna i Västra Götaland ska uppgå till minst 5 procent av värdet av den summerade regionala produktionen		2012	2013	2014
En fjärdedel av alla förstahandssökande ska välja högskolor i Västra Götaland år 2020	●	16%	16%	16%
Andelen utländska högskolestuderande ska vara minst i nivå med övriga storstadsregioner	●	6,1%	6,2%*	
Ökande nationella/internationella satsningar på forsknings- och innovationsmiljöer inom Västra Götalands styrkeområden		Följs upp i halvtidsutvärdering		
Fler strategiska satsningar som är attraktiva för omvärlden drivs i partnerskap mellan företag, lärosäten och samhällsaktörer		Följs upp i halvtidsutvärdering		
Ökad medverkan i och påverkan på strategiskt viktiga forsknings- och innovationsprojekt, program och policys		Följs upp i halvtidsutvärdering		
En ökad andel av nationella och internationella satsningar och uppdrag ska genomföras i Västra Götaland		Följs upp i halvtidsutvärdering		
Fler SMF ska delta i forsknings- och innovationsprogram		Följs upp i halvtidsutvärdering		

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

* Andelen utländska studenter i Västra Götaland år 2013 ligger betydligt under både Skåne län (8,8%) och Stockholms län (7,7%). Sverigesnittet är 7,2%.

Sammanlagt har 95 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om cirka 588 miljoner kronor. Därtill kommer insatserna inom programmet MoRE (Mobility for Regional Excellence) som regionutvecklingsnämnden finansierar med 16 miljoner kronor och EU med cirka 11 miljoner kronor för perioden 2014-2017. Utöver detta kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

4. Attrahera fler studenter och forskare och öka utbytet med omvärlden

Insatser med fokus på att utöka det internationella utbytet av forskare pågår genom till exempel insatser inom programmet MoRE (Mobility for Regional Excellence) vars syfte är att stärka attraktionskraften och forskarhöjden inom forsknings- och innovationsmiljöer i Västra Götaland. Under 2014 har en utlysning ägt rum som resulterat i att sex forskare, varav fem kvinnor, finansieras.

En annan insats, Talent attraction/internationell kompetens, har utvecklats under 2014 och lanseras i början av 2015. Syftet är att öka utbytet med omvärlden genom att attrahera internationell kompetens (studenter, forskare, företagsledare) till Västra Götaland. Parterna i projektet är Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg, Västra Götalandsregionen och Göteborg & Co, med stöd från Göteborgs universitet, Chalmers och några storbolag.

Insatserna inom MoRE och Talent attraction bedöms ligga väl i linje med den del av den prioriterade frågan som handlar om att attrahera forskare till Västra Götaland och att öka utbytet med omvärlden. En analys om internationell forskarrörlighet kommer att genomföras under 2015 som har koppling till den prioriterade frågan. Arbetet med att attrahera studenter har däremot inte kommit igång helt utan krävs ytterligare insatser för att på sikt uppnå målen.

5. Stärka våra forsknings- och innovationsmiljöers internationella konkurrenskraft

Ett flertal insatser sker genom att fokusera på styrkeområden som möjliggör en utveckling av internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer inom life science, hållbara transporter, livsmedel/gröna näringar och hållbar energi.

Inom till exempel life science sker en fortsatt satsning på Gothia Forum, som är Västra Götalandsregionens initiativ för att stötta och effektivisera klinisk forskning och prövning. En rad viktiga nationella satsningar har gjorts inom life science-området under 2014 med koppling till Västra Götaland. Exempelvis kommer den särskilda myndighet som ska samordna klinisk prövning i Sverige att förläggas i Göteborg.

Vad gäller hållbara transporter sker fortsatta satsningar inom handlingsprogrammet med mål att bidra till utveckling av energieffektiv teknik, förnybara bränslen och ökad effektivitet i transportsystemen och i användningen av transporter. Bland annat omfattas här stöd till energieffektivisering via projektet LIGHTer lättviktsarena, strategiarbete och analys inom elektrifierade bussystem samt etablering av en ny infrastruktur för forskning och studentprojekt med fokus på aktiv säkerhet och automatisering.

Inom ramen för handlingsprogrammet för hållbar energi har bland annat resurser avsatts för att stimulera utvecklingen av biogas i kommersiella fordon. Vidare sker även en fortsatt utveckling av kemiindustriklustret samt en ny programperiod för vindkraftstekniskt centrum (SWPTC) på Chalmers i syfte att stärka och utveckla näringslivssamverkan inom programmet. SWPTC drivs huvudsakligen med resurser från Energimyndigheten, deltagande företag samt Chalmers. Handlingsprogrammet har även inriktats på stöd mot förnybara och andra alternativa drivmedel.

När det gäller handlingsprogrammet för livsmedel och gröna näringar har bland annat en process startats för att skapa ett college för livsmedel och gröna näringar. En framtidsatsning på forskning, utveckling och kompetensförsörjning för gröna näringar har gjorts för att stärka forsknings- och innovationsmiljön på och omkring Statens lantbruksuniversitet (SLU) i Skara. Genom satsningen har AgroVäst fått utökade resurser och Institutet för jordbruks- och miljöteknik (JTI) har etablerat en filial i Skara.

Den generella bedömningen är att arbetet med styrkeområden är prioriterat och att flera framgångsrika insatser gjorts under 2014.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Produktion som Fol-miljö** – Ett samarbete mellan Högskolan Väst och Chalmers inom styrkeområdet produktion. Syftet är att skapa en fördjupad samverkanskultur och samverkansstruktur inom områden som är viktiga för båda lärosätena. Projektet är det tredje i raden för Västra Götalandsregionens särskilda satsning på högskolesamverkan.
- **Smart Textiles** – I Smart Textiles möts akademi, industri och samhälle genom forskning och utveckling av nästa generations textila produkter. Projektet visar goda resultat enligt den utvärdering som genomfördes under våren 2014. Utvärderingen visar att insatsen bidrar till regional utveckling genom att underlätta för innovationer i företag och offentliga organisationer, vilket i sin tur bidrar till ekonomisk tillväxt och lösningar på samhällsutmaningar.
- **Sahlgrenska Center for Cardiovascular and Metabolic Research** – Centret består av flera etablerade forskare som samverkar för att finna nya lösningar på ämnesomsättningsrelaterade hjärt- kärlsjukdomar. Det finns en nära samverkan med företag som till exempel AstraZeneca.

6. Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik

Att praktiskt testa och demonstrera ny kunskap och pröva nya lösningar är viktigt för att snabba på utvecklingsprocesser. Ofta är test och demonstration en delmängd i ett större sammanhang eller av en insats. Det är därför svårt att bedöma om målen har uppnåtts.

Arbetsättet att offentliga aktörer med ansvar för till exempel hälso- och sjukvård, transporter och stadsplanering driver utveckling och innovation tillsammans med andra parter prioriteras av många aktörer och finansiärer. Det finns exempelvis flera internationella och nationella program och tillgänglig finansiering för sådana initiativ, t.ex. Horisont 2020 och olika VINNOVA-program.

Det bedöms finnas mer potential för Västra Götalandsregionen att arbeta med test och demonstration och innovationsupphandling i framtiden. För att kunna göra det behöver ett antal utmaningar, såväl legala som finansiella, lösas.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **AstaZero** – Under 2014 skedde invigning och uppstart av den stora svenska testanläggningen för aktiv säkerhet samt autonoma och automatiserade fordon i Hällered utanför Borås.
- **ElectriCity** – Under 2014 pågick ett intensivt arbete för att få alla delar på plats i satsningen. ElectriCity innebär bland annat demonstration av en elbusslinje i Göteborg. Under 2015 kommer projektet att lanseras och därefter drivas till år 2018.

- **Research Vehicle Resource (ReVeRe)** – En satsning på infrastruktur för forskning på autonoma och automatiserade fordon.
- **V-ICT Lab** – Under 2014 skedde planeringsarbete inför uppstart av labb i öppen miljö för utveckling av mjukvara för autonoma fordon.
- **Prehospital ICT Arena (PICTA) vid Lindholmen** – En satsning för att utveckla en arena med fokus på IT-lösningar för ambulans- och akutsjukvård.

7. Stimulera nationella och internationella allianser och samarbeten inom forskning och innovation

Insatser som syftar till att öka västsvenska aktörers medverkan och påverkan på EU:s forskningsprogram Horisont 2020 sker bland annat inom ramen för Västra Götalandsregionens handlingsprogram Internationella Forsknings- och Innovationssamarbeten. Inom ramen för handlingsprogrammet handlar det om att initiera och driva utvecklingsarbete samt öppna upp för aktörer att ansöka om planeringsbidrag och finansiering för samverkansprojekt.

Under 2014 lanserade Västra Götalandsregionen EU-kortet, en utlysning där företag, lärosäten, institut och kommuner kan ansöka om planeringsanslag för att skriva en ansökan. Under 2014 beviljades 24 ansökningar.

Ett arbete för att påverka Horisont 2020 till fördel för västsvenska aktörer inom styrkeområden pågår. Detta sker genom till exempel deltagande i VINNOVA-finansierade påverkansplattformen CelluTex, inom styrkeområdet textil. Under 2014 har arbetet även fokuserats på hälso- och sjukvårdens deltagande, exempelvis har en tjänst som EU-rådgivare för hälso- och sjukvården 2020 inrättats.

Enligt VINNOVA:s statistik har Västra Götalands deltagande i EU:s forsknings- och innovationsprogram ökat, d.v.s. mer resurser, under 2013 och 2014 jämfört med tidigare år.

Bedömningen är att aktiviteterna ligger väl i linje med frågan och dess intentioner och mål.

8. Stärka science parks och andra samverkansmiljöer för forskning och innovation

Satsningen på regionala plattformar för företagande och innovation har varit prioriterad under året. Science parks med sina "öppna arenor" för samproduktion utgör en viktig infrastruktur för att mobilisera och samla aktörer kring strategiska satsningar inom Västra Götalands styrkeområden. Det finns sex science parks i Västra Götaland: Gothia Science Park i Skövde, Johanneberg Science Park, Lindholmen Science Park och Sahlgrenska Science Park i Göteborg, Innovatum i Trollhättan och Textile and Fashion Center i Borås.

Arbetet under 2014 har bland annat fokuserat på en utökad innovationssupport till små och medelstora företag och att stärka funktionen för öppna arenor på flertalet science parks.

Varje science park har sina egna styrkeområden där det samlade nätverket står för spjutspetskompetensen. Det innebär tillgång till nätverk där ett stort antal företag, forskare och samhällsaktörer ingår, samt ett stort flöde av människor med expertkompetens inom olika områden.

Under 2014 har samtliga science parks arbetat med genomförandet av de Horisont 2020-strategier som togs fram under 2013.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Virtual Manufacturing** – Det pågår en implementering av högskolan i Skövdes spetsområde Virtual Manufacturing till det lokala näringslivet.
- **Bio-X** – Ett nationellt verifieringsprogram där Sahlgrenska Science Park har i uppdrag att vara västsvensk nod med syfte att stödja både forskare och industri i utvecklingen av nya konkurrenskraftiga life science-produkter.

EN REGION FÖR ALLA

Bryt utanförskap och stärk kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv

Området *Bryt utanförskap och stärk kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv* består av fyra prioriterade frågor:

- Skapa goda möjligheter för unga till praktik, ferieplatser, mentorer
- Öka samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetslivet
- Främja ett arbetsliv som aktivt engagerar sig för barn och ungdom
- Lösa större städers utmaningar kring utanförskap och segregation

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall		
	2012	2013	2014
<i>Inriktningsmål: Minska skillnaderna mellan invånare i olika bostadsområden och stadsdelar samt att alla elever och studenter i Västra Götaland har en personlig koppling till arbetslivet.</i>			
Minskade socioekonomiska skillnader mellan invånarna i s.k. utsatta områden och genomsnittsinvånaren i Västra Götaland*	● 64,3%		
Kvalitetssäkrad och enkel tillgång till praktik och ferieplatser i arbetslivet för alla i grund- och gymnasieskola i hela Västra Götaland senast år 2020	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Antalet mentorsplatser, examensarbeten och praktikplatser ökar kontinuerligt	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Antalet medarbetare som ges möjlighet och som väljer att delta i frivilligarbete ökar kontinuerligt i Västra Götaland	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Minskade socioekonomiska skillnader mellan invånarna i s.k. utsatta områden och genomsnittsinvånaren i Västra Götaland	Följs upp i halvtidsutvärdering		

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

* Mäts med genomsnittlig disponibel inkomst i s.k. urbana utvecklingsområden (URB) i procent av genomsnittlig disponibel inkomst i Västra Götalandsregionen. År 2011 var andelen 64,5%.

Sammanlagt har 15 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om cirka 70 miljoner kronor. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

9. Skapa goda möjligheter för unga till praktik, ferieplatser, mentorer

Insatserna inom området har från början utgått från att skapa system och strukturer som antingen underlättar för elever och ungdomar att enklare hitta en praktikplats eller feriejobb, eller underlättar för arbetsgivare att erbjuda sådana platser på ett enkelt sätt. Dialogen om ett sådant system har förts med de fyra kommunalförbunden med utgångspunkt i Göteborgsregionens praktikverktyg praktikplatsen.se. Medan Göteborgsregionen fortsätter vidareutveckla system och arbetssätt i

samverkan med övriga kommunalförbund har etableringen påbörjats i Skaraborg, medan Fyrbodal utreder frågan. Boråsregionen står än så länge utanför. I utvecklingen läggs även fokus på hur man kan stärka upp jämställdhets- och mångfaldsaspekten än tydligare gällande praktikplatser, vilket även har kopplingar till studie- och yrkesvägledningen på skolorna.

Den regionala samverkan med kommunalförbunden och kommunerna är avgörande för att kunna uppnå målen för den prioriterade frågan. Samtal förs även med sjukhusen kring möjligheten att i verktyget integrera och synliggöra den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) som blivande sjuksköterskor genomgår.

Utvecklingen kan anses därmed god i förhållande till intentioner och mål.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Intize mentorskapsprogram** - Den regionala spridningen av Intize pågår med nya etableringar i Trollhättan och Skövde. Ambitionen är att skapa en regional struktur utifrån de fyra högskoleorterna så fler får möjlighet att ta hjälp av mentorer. Intize handlar om att högskolestuderande agerar mentorer åt elever i gymnasiet.

10. Öka samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetslivet

Arbetet inom den prioriterade frågan har inte gett det utfall som väntats. Detta beror till stor del på avsaknaden av en regional systemnivå eller tydliga aktörer med ansvar för området. Många utbildningar som har egna arbetslivskontakter för praktik eller examensarbeten fungerar och har inget intresse eller incitament att samverka med andra. Västra Götalandsregionen har tillsammans med Göteborg och Co haft samtal kring en gemensam plattform för frågan utan framgång.

Ambitionen är nu att bygga underifrån och stötta satsningar delregionalt och lokalt för att uppnå de mål som finns inom den prioriterade frågan. Exempelvis har satsningar på mentorskap för högskolestuderande med intresse för hållbar utveckling initierats, med goda resultat. En dialog förs även med Göteborgs förenade studentkårer (GFS) kring inrättande av ett regionalt forum där studenter kan föra en dialog med regionala politiker inom relevanta områden där Västra Götalandsregionen har påverkan.

Västra Götalandsregionen lämnar årligen underlag kring regionens kompetensbehov till yrkeshögskolemyndigheten. Utöver det sker samverkan inom yrkeshögskoleutbildningar på såväl regional och delregional nivå, då utbildningarna ska ha en nära koppling till arbetslivet

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Hållbart Mentorskap Väst** – Ett mentorskapsprogram som ger studenter som utbildar sig inom miljö och hållbarhet en tydlig arbetsmarknadskoppling genom mentorskap med yrkesverksamma.

11. Främja ett arbetsliv som aktivt engagerar sig för barn och ungdom

Ett begränsat antal insatser och initiativ har tagits inom den prioriterade frågan. Mycket beror på en brist på strukturer. De aktiviteter och insatser som idag sker är mellan en arbetsgivare och en skola på lokal nivå, eller i vissa fall mellan flera skolor och flera arbetsgivare. Det finns idag ingen form av statistik eller översikt bild kring hur vanligt eller ovanligt detta är och inga kända vägar för att

inhämta sådan statistik. För att främja arbetslivets engagemang för barn och ungdom krävs lokal stöttning av olika initiativ. Utifrån de lokala initiativen kan man sedan bygga nätverk som på sikt kan generera ett ökat engagemang. Arbetet med sociala investeringsmedel kan möjliggöra för Västra Götalandsregionen som arbetsgivare och kommuner att ta en roll i sammanhanget.

Transfer Väst är en ideell förening som arbetar med att förmedla kontakter mellan skola och arbetsgivare, där yrkesverksamma åker ut till skolor och berättar om vad deras yrke handlar om. Verksamheten har funnits i flera år med tyngdpunkt i Göteborg, men ska nu utökas i övriga Västra Götaland. Transfer Väst tar även jämställdhets- och mångfaldshänsyn i sin förmedling och försöker skapa en bred representation av yrkesverksamma.

Sammanfattningsvis har få initiativ tagits inom ramen för den prioriterade frågan. Bedömningen är dock att de insatser som tagits ligger i linje med den prioriterade frågans intention och kan byggas vidare på över kommande år. Avsaknaden av underlag på området försvårar möjligheten att mäta effekter över tid.

12. Lösa större städers utmaningar kring utanförskap och segregation

Inom ramen för den prioriterade frågan pågår flera olika satsningar i de större städerna i Västra Götaland. Exempel på en insats är Mistra Urban Futures som är ett forsknings- och kunskapscentrum för en hållbar stadsutveckling där forskare och praktiker kopplas samman för att driva på utvecklingen mot grönnare, tätare och mer rättvisa städer.

På inbjudan av Västra Götalandsregionens kultursekretariat pågår sedan ett antal år ett arbete med att bygga upp en regional samverkansplattform för interkulturell dialog. Samverkansplattformen ska bidra till en inkluderande tillväxt, social sammanhållning och en hållbar utveckling i Västra Götaland. Den består av två arenor varav den ena arenan utgörs av ett forskningsråd med seniora forskare från Göteborgs universitet, Högskolan i Borås och Högskolan Väst och den andra av företrädare från civilsamhället, statliga myndigheter, kommuner och Västra Götalandsregionen. Styrkan med samverkansplattformen är att den möjliggör ett samlat regionalt grepp och skapar samsyn kring hur urbana utmaningar som rör utanförskap, segregation och ojämlika villkor för invånarna i Västra Götaland ska angripas.

Utanförskap och segregation får konsekvenser för människors hälsa och möjligheter till egen försörjning. Den ojämlika hälsan beror till stor del på socio-ekonomiska faktorer, men även kulturella olikheter och språksvårigheter kan bidra till en sämre hälsa och livskvalitet. För att underlätta kommunikation med utrikes födda patienter har Västra Götalandsregionen satsat på att utveckla ett IT-baserat kommunikations-/språkverktyg, Comic Health. Verktyget kommer att testas vid Angered's Närsjukhus för att sedan kunna spridas till andra sjukhus i landet. Med hjälp av Comic Health kan vården bli mer jämlik och bidra till en minskad ohälsa.

Länsstyrelsen har inom ramen för ett regeringsuppdrag genomfört ett flertal dialogdagar om urban utveckling och tillväxt. Dialogen har fokuserat på hur vi kan koppla samman den regionala nivån med det arbete som görs i de kommuner och stadsdelar som omfattas av det urbana utvecklingsarbetet.

Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft

Området *Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft* består av fyra prioriterade frågor:

- Arbeta för att fler fortsätter studera efter gymnasiet och avhoppet från skolan minskar
- Förkorta och förenkla vägen till arbetsmarknaden genom vägledning och validering
- Stärka möjligheterna till kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer
- Utveckla samordning inom utbildningssystemet för att möta framtidens kompetensbehov

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall			
Inriktningsmål: Alla får möjlighet att ta tillvara sin potential och kompetens i utbildning och arbetsliv	2012	2013	2014	
Mer än hälften av ungdomarna i Västra Götaland ska påbörja eftergymnasial utbildning inom tre år efter gymnasium och skillnaderna mellan kvinnor och män och olika delar av regionen ska minska*	●	40,5%	36,1%	36,4%
Minskning av andelen företag och organisationer i Västra Götaland som upplever att brist på kompetent arbetskraft är ett hinder för att utveckla och expandera verksamhet**	●		23%	22%
Insatserna ska medverka till att avhoppet från skolan minskar till mindre än 8 procent i Västra Götaland senast år 2020	●	10,8%	10,6%	
Balans mellan tillgång och efterfrågan inom hälften av alla yrkesgrupper år 2020	●	37%	38%	29%
Kvalitetssäkrad validering och en självständig och samordnad studie- och yrkesvägledning för alla som har behov av det	Följs upp i halvtidsutvärdering			

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

*Mellan åren 2012-2014 har skillnaden i övergångsfrekvens mellan kvinnor och män minskat i alla regiondelar förutom i Göteborgsregionen där skillnaden ökat med 1 procentenhet. I regionen som helhet har dock skillnaderna minskat.

**Källa: Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprognos

Sammanlagt har 41 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om cirka 94 miljoner kronor. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

13. Arbeta för att fler fortsätter studera efter gymnasiet och avhoppet från skolan minskar

Det är staten som ansvarar för såväl medel som platstilldelning inom eftergymnasial utbildning, vilket försvårar måluppfyllelsen om andel i eftergymnasiala studier. Dock pågår många insatser runt om i Västra Götaland. Genom kompetensplattformsuppdraget sker samverkan på både regional och delregional nivå kring yrkeshögskoleutbildningar i syfte att skapa fler konkurrenskraftiga ansökningar och öka andelen yrkeshögskoleutbildningar som bedrivs i Västra Götaland.

Merparten av de insatser som görs riktar sig mot att öka intresset för eftergymnasial utbildning bland unga. Många av insatserna är dessutom inriktade mot teknik, naturvetenskap och matematik då söktrycket mot dessa utbildningsinriktningar minskar. Inom dessa satsningar är jämställdhet och mångfald viktiga områden. Allt färre unga vill studera vidare, vilket oroar. Kompetenskraven höjs ständigt på arbetsmarknaden och behovet av eftergymnasial kompetens ökar ständigt. Den viktigaste faktorn är dock att se till att så många som möjligt fullföljer sina gymnasiestudier, då risken för utanförskap och ohälsa minskar markant. Sammanfattningsvis kommer nuvarande insatser inte räcka för att uppnå målen för den prioriterade frågan.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Möjligheternas Värld** – En arena som skapar mötesplatser för elever, lärare och företag för att på detta sätt inspirera och väcka intresse för naturvetenskap och teknik.
- **Sociala investeringsmedel** – Västra Götalandsregionens arbete med de sociala investeringsmedlen har kommit igång under året och en följeforskare följer arbetet. De sociala investeringsmedlen är inriktade på barns och ungas framtida utveckling och hälsa.

14. Förkorta och förenkla vägen till arbetsmarknaden genom vägledning och validering

Den prioriterade frågan berör områdena vägledning och validering, där insatserna primärt riktats mot att skapa regionala strukturer tillsammans med kommuner och kommunalförbund. Att etablera och nyttja dessa strukturer i samverkan är avgörande för möjligheten att nå målluppfyllelse.

Västra Götalandsregionen tillsammans med kommunalförbunden kraftsamlar kring vägledning under namnet Visa Väst (Vägledning i Studier och Arbetsliv). En gemensam struktur håller på att etableras, inkluderat ett webbverktyg för studie- och yrkesvägledare kallat SYVonline. Syftet är att kvalitetssäkra vägledningen och ge vägledarna bättre förutsättningar att utöva sin roll. Målgruppen i fokus just nu är vägledare i högstadiet och gymnasiet, men planer finns på att vidga mot vuxenutbildning och arbetsförmedling i syfte att nå alla i behov av vägledning. Jämställdhet och mångfald är centrala begrepp i utvecklingen av gemensamma vägledningsstrukturer.

Validering Väst är en stödstruktur som ägs gemensamt av kommunalförbund och Västra Götalandsregionen. Tack vare den ligger Västra Götaland i framkant gällande valideringsverksamhet i Sverige. Samverkan sker med bland annat Arbetsförmedlingen i frågan, men för att uppnå målluppfyllelse behöver den nationella nivån skapa strukturer för att tydliggöra ansvar och riktlinjer kopplat till finansiering och kvalitetssäkring. Införandet av ett nationellt kvalifikationsramverk kan komma att ge stor effekt på individens väg till arbetsmarknaden, speciellt för individer som har yrkeserfarenhet från andra länder, men saknar formella bevis.

Sammantaget bedöms insatserna ligga i linje med intentionerna för den prioriterade frågan.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Hållbart kompletterande arbetsliv** – En insats som genomförs av Samordningsförbundet Delta och syftar till att utveckla en ny arbetsmarknadsmodell som ger fler möjlighet att få ett arbete samtidigt som det kan komplettera och effektivisera det ordinarie arbetslivet. Det innebär t ex att de som står långt från arbetsmarknaden har möjlighet att få göra enklare arbetsuppgifter inom bland annat skola. Under 2014 har arbetsmarknadsmodellen utvärderats.

15. Stärka möjligheterna till kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer

Små- och medelstora företag är en prioriterad målgrupp eftersom utmaningarna gällande rekrytering och kompetens är störst inom denna grupp. Detta arbete pågår till stor del genom andra aktörer såsom IDC, IUC, IUC Väst och Business Region Göteborg, där Västra Götalandsregionen tagit en samordnande roll. Syftet är att skapa förutsättningar för ett inomregionalt lärande kring strategisk

kompetensförsörjning och kompetensutveckling för att få företagen att växa och vara konkurrenskraftiga.

En utmaning för måluppfyllelse är att många företag, speciellt mindre saknar tid, resurser eller insikt om framtida kompetensbehov kopplat till affärsplanen. Detta medför också att de angivna kompetensbehoven inte alltid är de rätta. Därför är det prioriterat att fortsätta skapa möjligheter för fler företag att arbeta med strategisk kompetensförsörjning som verktyg för utveckling, då det möjliggör att fler kompetensbehov tillgodoses och att matchningen på arbetsmarknaden förbättras. Insatser inom området har ett givet jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Skaraborgsprogrammet 2.0** – Högskolan Skövdes del av Skaraborgsprogrammet 2.0 syftar bland annat till att höja den akademiska kunskapsnivån genom mentorsprogram mellan studenter och representanter från arbetsmarknaden samt partnerprogram för anställda på högskolan och representanter för arbetsmarknaden.

16. Utveckla samordning inom utbildningssystemet för att möta framtidens kompetensbehov

Mycket av aktiviteterna inom den prioriterade frågan har en direkt koppling till kompetensplattformsuppdraget och den samverkan som finns mellan Västra Götalandsregionen och de fyra kommunalförbunden. Inom ramen för denna samverkan har insatserna primärt riktats mot att skapa förutsättningar för kvalitetssäkrade behovsanalyser från branscher och företag samt insatser för att möjliggöra en snabbare omställning av utbildningsutbudet, baserat på de kompetensbehov som identifieras. Här har fokus till stor del lagts på vuxenutbildning och yrkeshögskola då dessa utbildningsformer har en tydlig arbetsmarknadsinriktad prägel och möjlighet för arbetslivet att påverka inriktning och volym.

Insatser på regional och delregional nivå har gjorts gällande utveckling av collegeformer. Detta gäller både etablerade koncept såsom teknikcollege och vård- och omsorgscollege, men kan även innefatta nya former som gröna näringar. Vidareutvecklingen inom området är riktad mot Europeiska socialfonden för att skapa projekt som ger attraktiva och kvalitetssäkrade yrkesutbildningar i Västra Götaland.

Ur ett matchningsperspektiv är jämställdhet och mångfald avgörande frågor. Den könssegregerade arbetsmarknaden är en av orsakerna till stora kompetensbrister inom vissa yrkesgrupper. Nyanlända och utrikes födda besitter i många fall den yrkeskunskap som efterfrågas på arbetsmarknaden och processen med att synliggöra denna kunskap måste effektiviseras.

Arbetet inom området bedöms ligga i linje med intentionerna i Västra Götaland 2020. Mycket av insatserna rör strukturbyggande och metodutveckling, som på sikt skapar ett mer behovsstyrt utbildningssystem. Huruvida målet om balans inom hälften av yrkesgrupperna kan uppnås till 2020 är alltjämt oklart då omvärldsfaktorer spelar en avgörande roll.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Kompetensnavet** - En förstudie där Göteborgsregionens kommunalförbund tillsammans med arbetsmarknadens parter ska se över förutsättningarna för en snabbare omställning inom vuxenutbildningen mot identifierade kompetensbehov.

Tillgång till kommunikation för arbete, utbildning och livskvalitet

Området *Tillgång till kommunikation för arbete, utbildning och livskvalitet* består av fyra prioriterade frågor:

- Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling
- Bygga ut en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet
- Bidra till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet
- Utveckla en regional framtidsbild som stödjer hållbar utveckling i Västra Götaland

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall		
	2012	2013	2014
<i>Inriktningsmål: Invånarna i alla delar av Västra Götaland ska bli allt mer nöjda med sin tillgång till kommunikation</i>			
Utbyggnad av en infrastruktur som möjliggör en fortsatt vidgning av de lokala arbetsmarknaderna i Västsverige*	●	7	7
En tredjedel av invånarnas resor ska 2025 göras med kollektivtrafik.	●	26,5%	28,2%
Nio av tio invånare ska vara nöjda med sin senaste resa med kollektivtrafiken år 2020	●	79%	77%
Minst 95 procent av kollektivtrafiken ska utföras med förnybar energi år 2025 (personkilometer)	●		80%
Kollektivtrafiken ska använda 25 procent mindre energi per personkilometer jämfört med 2010	●		2%**
2020 ska nio av tio hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s vid nedladdning	●		50%
Tillgängligheten till arbetsplatser samt kommersiell och offentlig service mätt i restid med bil, kollektivtrafik och med cykel ska öka	<i>Mätetal ska utvecklas</i>		
Västra Götaland ses som ett föredöme när det gäller IT-användning för hållbarhet och samhällsservice	<i>Följs upp i halvtidsutvärdering</i>		
En gemensam strukturbild för Västsveriges långsiktiga utveckling baserad på hållbar utveckling, vilken ger värdefulla bidrag till kommunala, regionala och nationella planprocesser, ska ha etablerats	<i>Följs upp i halvtidsutvärdering</i>		

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

*Mäts med antalet lokala arbetsmarknader i Västra Götaland

**2% lägre än 2010

För flertalet av de prioriterade frågorna inom området finns planer, program och strategier som utarbetats i samråd med kommuner, kommunalförbund och andra intressenter och är en del av genomförandet av VG2020.

En viktig uppgift handlar om att ta fram underlag som pekar ut de satsningar på vägar och järnvägar som är viktigast, för att sedan påverka regeringen, riksdag och statliga verk att öka satsningarna i Västra Götaland. Det görs främst inom det uppdrag regeringen ger Västra Götalandsregionen att ta fram regionala planer för transportinfrastrukturen. Västra Götalandsregionen ansvarar även för kollektivtrafiken i länet. Trafikförsörjningsprogrammet är det viktigaste dokumentet i utvecklingen av kollektivtrafiken i Västra Götaland.

Vad gäller insatser för IT-infrastruktur finns en bredbandstrategi för Västra Götaland. Ett av målen i strategin är att *alla hushåll i Västra Götaland har möjlighet att få bredband med en hastighet av 10 Mbit per sekund i båda riktningarna*. Under 2014 påbörjades en revidering av strategin.

Utöver nämnda planer, program och strategier har sammanlagt 20 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om cirka 16

miljoner kronor. Därtill tillkommer även Västtrafiks verksamhet till den prioriterade frågan. Utöver finns ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

17. Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling

Den regionala infrastrukturplanen för 2014-2025 antogs av regionfullmäktige i juni 2014. Regeringen fattade dessutom i april beslut om en utökad satsning på utbyggnad av E20. Stråkstudier för stråk i Fyrbodalen och Sjuhärad påbörjades. Flera mindre åtgärdsvalsstudier och en större för Viskadalsstråket kommer också att genomföras i samverkan med berörda kommuner och kommunalförbund. Dessutom innehåller planen ökade satsningar på beteendepåverkande åtgärder och effektivisering av befintligt vägnät.

Arbetet med det västsvenska paketet har under året gått vidare och allt fler stora projekt går nu in i byggskede. Samtidigt har debatten i media kring paketet varit intensiv och konsekvenser av resultatet från folkomröstningen i Göteborg diskuteras fortfarande.

Arbetet med framtagande av en regional cykelplan med inriktning på att ta fram kriterier för hur Västra Götalandsregionen ska stötta cykling pågår. Som ett led i detta planeras ett regionalt cykelseminarium att genomföras i mars 2015.

Näringslivets stora internationella beroende understryker betydelsen av en god internationell tillgänglighet med bland annat ett brett utbud av res- och transportmöjligheter via Landvetter flygplats. Ett stort projekt med Götalandsbanan delen Borås – Göteborg har påbörjats där anslutningen till flygplatsen är en viktig del. Samtidigt har projektet Sverigeförhandlingen påbörjats som syftar till att skapa bostäder i koppling till en utbyggd höghastighetsbana mellan Göteborg och Stockholm.

Västra Götalandsregionen har även påbörjat arbetet med att ta fram en regional godsstrategi som beräknas vara klar i slutet av 2015.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **The Scandinavian 8 million city** – Projektet, som avslutades under året, visade på ett tydligt sätt hur regionen kan stärkas genom bättre kommunikationer som knyter samman Oslo/Göteborg/Köpenhamn till en större gemensam arbetsmarknadsregion. Ett nyckelprojekt inom detta arbete är att bygga ut järnvägen mellan Öxnered och Halden.

18. Bygga ut en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet

Målen för kollektivtrafiken finns i det regionala trafikförsörjningsprogrammet, som är beslutat av regionfullmäktige. Varje år gör kollektivtrafiknämnden en uppföljning av mål och indikatorer i programmet, samt en bedömning av framtida måluppfyllelse. Målen i VG2020 är koordinerade med dessa. För mer specifik information om utvecklingen hänvisas till trafikförsörjningsprogrammets årliga uppföljning och de strukturer och processer som finns kring kollektivtrafiken i Västra Götaland.

Den årliga uppföljningen av trafikförsörjningsprogrammet visar att både marknadsandelen och resandet är i stort sett oförändrat under 2014, efter flera år med en stadig ökning. Däremot visar målen om miljöpåverkan och tillgänglighet en tydlig förbättring. Både resenärernas och invånarnas nöjdhet ligger på en fortsatt låg nivå men visar ändå på en marginell ökning.

19. Bidra till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet

Bredband och IT-tjänster är en integrerad del av all verksamhet. En förutsättning för att nå våra tillväxtmål är att det finns bra bredband samt lättanvända och säkra IT-tjänster för medborgare och näringsliv. IT ingår som en del av samhällets grundläggande infrastruktur. Ett utvidgat användande av IT ger låg miljöpåverkan, upphäver nackdelar med geografiska avstånd och skapar stora möjligheter till effektivisering inte minst av offentlig verksamhet.

Bredbandsutbyggnad i Västra Götaland pågår för fullt och under 2014 har det mesta arbetet skett i de fiberföreningar som blev beviljade kanalisationsstöd sent under 2013. Utbyggnad av bredband har fortsatt hög prioritet. Ett antal kommuner står redo inför 2015 då vi ser att allt fler kommuner kommer igång på allvar.

Under året har även en förfrågan gått ut från Västra Götalandsregionen till alla kommuner om att gå med i ett regionalt nätverksbolag, Netwest. Beslut har nu tagits att bolaget ska bildas och startar upp under 2015.

Västra Götalandsregionens bredbandsstrategi håller på att revideras och regionens satsning på utbyggnad av bredband planeras att fortsätta i samma positiva anda som hittills.

Under 2014 har Västra Götalandsregionens förslag till digitala agenda skickats ut på remiss och intresset och engagemanget var stort. Målet är att den digitala agendan antas våren 2015.

20. Utveckla en regional framtidsbild som stödjer hållbar utveckling i Västra Götaland

En arbetsgrupp med tjänstemän från Västra Götalandsregionen och från respektive kommunalförbund har bildats och haft ett antal möten 2014. Arbetsgruppen har bedrivit ett arbete med att ta fram underlagskartor i syfte att hitta gemensamma frågeställningar inom och mellan delregioner. Att ta fram en gemensam framtidsbild/strukturbild bedöms vara en relativt omfattande process, som behöver ske i flera steg. Inom GR finns sedan tidigare en välförankrad strukturbild.

Inom Skaraborg har ett omfattande arbete genomförts under 2013-2014 med en strukturbild för Skaraborg. Göteborgsregionens och Skaraborgs processer kommer utgöra basen för det fortsatta arbetet med framtagande av en framtidsbild/strukturbild för hela Västra Götaland.

EN REGION DÄR VI TAR GLOBALT ANSVAR

Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan

Området *Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan* består av fyra prioriterade frågor:

- Göra offentlig sektor i Västra Götaland ledande på utveckling av hållbara lösningar
- Genomföra fler breda överenskommelser för hållbar utveckling i Västra Götaland
- Göra Västra Götaland till ett föredöme och en testarena för hållbar landsbygdsutveckling och samspelet mellan stad och land
- Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall		
	2012	2013	2014
<i>Inriktningsmål: Västra Götaland år 2020 ska ses som ett föredöme när det gäller utveckling, implementering och spridning av hållbara lösningar i Sverige och Europa</i>			
En miljöteknikmarknad med en tillväxt i sysselsättning och export som är snabbare än i riket och med kraft att påverka utvecklingen globalt inom utvalda områden	● 3,8%*	-16%**	
Förändringsarbetet i offentlig sektor ska år 2020 ha hållbar utveckling och globalt ansvar som en bärande princip	Följs upp i halvtidsutvärdering		
2020 har överenskommelser nåtts som omfattar de huvudsakliga insatser som krävs för att nå de övergripande målen om energiomställning, transporteffektivitet, resurshushållning och ett giftfritt samhälle.	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Bra villkor för en resurseffektiv lokal produktion och livsmedelsförsörjning med minskad klimatpåverkan och som främjar hållbara ekosystem	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Göra offentlig sektor i Västra Götaland ledande på utveckling av hållbara lösningar	Följs upp i halvtidsutvärdering		

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

*Sysselsättningen inom miljötekniksektorn ökade med 3,8% 2011-2012 jämfört med 1,6% för riket 2011-2012 (statistik saknas för 2013)

** Svensk miljöteknikexport minskade med ca 9% mellan åren 2012-2013 medan minskningen för VGR var ca 16% (statistik saknas för tidigare år).

Sammanlagt har 39 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om cirka 87 miljoner kronor. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

21. Göra offentlig sektor i Västra Götaland ledande på utveckling av hållbara lösningar

Offentliga myndigheter har ett särskilt ansvar för och förutsättningar att gå före, utveckla och implementera framtidens resurseffektiva och hållbara lösningar i egna och i offentligt finansierade verksamheter.

Av de överenskommelser som genomförs inom ramen för Smart Energi är 78 % av Västra Götalands kommuner aktiva.

Genom Länsstyrelsens insats *Processledning inom offentlig upphandling* ska fler offentliga organisationer köpa livsmedelsprodukter från små och medelstora företag i Västra Götaland. Uppgiften är att ge kunskapsstöd både till företag som vill bli leverantörer och till köpare som vill göra det möjligt för andra än fullsortimentsgrossister att bli leverantörer.

Inom Västra Götalandsregionen egen verksamhet pågår också verksamhet, exempelvis utsikterna att nå produktionsmålet av biogas påverkas starkt av hur efterfrågan på biogas utvecklas. Därför har insatser gjorts för att öka användningen av gasfordon och biogas inom Västra Götalandsregionen. 40 procent av Västra Götalandsregionens egna transporter med personbilar och lätta lastbilar utfördes 2014 med förnybar energi jämfört med 29 procent 2013. Den stora ökningen beror till stor del på det nytecknade drivmedelsavtalet med biogastillägg, det vill säga fordonsgas som är 100 procent biogas. Även regleringen av tjänstefordon har under året resulterat till att mer än 97 procent av de nyinköpta fordonen varit gasfordon, laddhybrid, elhybrid eller etanolfordon

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Orust kretsloppsakademi** – En förening som är en pådrivande kraft i Orust kommuns arbete mot målet "Energi- och Klimatneutralt Orust 2020".

22. Genomföra fler breda överenskommelser för hållbar utveckling i Västra Götaland

Klimatstrategin för Västra Götaland styr inriktningen på arbetet med processen Smart Energi. Inom Smart Energi pågår tolv överenskommelser för en minskad klimatpåverkan. Över 80 procent av kommunerna medverkar i någon överenskommelse. Processen bygger på att deltagarna gör egna insatser för att minska klimatpåverkan, och när flera deltagare är intresserade av samma fråga och vinner på samarbete, startas överenskommelser. Pågående överenskommelserna berör många olika områden, till exempel

- minska matsvinn från produktion till servering som leds av Borås stad tillsammans med 19 medverkande organisationer,
- öka cykelpendling till arbetet som leds av GR tillsammans med 13 medverkande organisationer,
- undanröja hinder för vindkraft som leds av Dalslands kommunalförbund tillsammans med sju medverkande organisationer.

Västra Götalandsregionen bidrar även till klustersamverkan och överenskommelser genom insatser enligt handlingsprogrammen för Hållbar energi och Hållbara transporter. Inom ramen för Power Väst pågår arbete med vindkraft vars syfte är att skapa samverkan inom vindkraftsområdet mellan västsvenska aktörer. Denna samverkan bidrar till en nationell utveckling som ger förnybar och långsiktigt hållbar elproduktion från vindkraft.

Biogas Väst är den arena som samlar biogasaktörer från marknaden, offentlig sektor och forskning i Västra Götaland i aktiv samverkan. Västra Götalandsregionen bidrar genom programmet för biogasutveckling i Västra Götaland 2014-2016 som genomförs i nära samarbete med länsstyrelsen. Dels genom att koordinera nätverket Biogas Väst och dels genom egna insatser i utpekade fokusområden. År 2014 var antalet aktiva organisationer i nätverket ca 35 stycken.

Under 2014 har Västra Götalands roll stärkts i det internationella miljönätverket ENCORE, där Västra Götalandsregionen driver en allians med andra regioner i Europa för att förespråka biogasen som alternativ till fossila bränslen.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Överenskommelsen Sol i Väst** – Denna överenskommelse fokuserar på egenproducerad sol och startade i början av 2014. Intresset för överenskommelsen var stort och fler än dubbelt så många organisationer (23 stycken) ingår i arbetet jämfört med förväntat.
- **Biogas Väst** – Genom insatser har antalet deltagare i överenskommelsen mellan de kommuner och andra organisationer som vill öka eller komma igång med insamling av matavfall till biogasproduktion under 2014 mer än fördubblats till 22 stycken.

23. Göra Västra Götaland till ett föredöme och en testarena för hållbar landsbygdsutveckling och samspelet mellan stad och land

Landsbygdsprogrammet som skulle ha startat 2014 och pågå till 2020 har blivit försenat och kommer att startas tidigast under hösten 2015. Det innebär att resurserna för landsbygdsutveckling är begränsade under 2015. Västra Götalandsregionen har under 2014 ingått en överenskommelse med länsstyrelsen om att ta ett större ansvar för finansiering av projekt inom landsbygdsutveckling under 2015 medan länsstyrelsen finansierar i större omfattning under 2016 och framåt.

Flera insatser inom den prioriterade frågan stärker programmet för biogasutveckling i Västra Götaland som har målsättningen att produktionen av biogas ska öka. Biogas från gödsel, lantbrukets restprodukter och energigrödor är ett utpekat fokusområde där Västra Götaland har en stor potential.

Det nya regionala serviceprogrammet för gles-/landsbygd och skärgårdsområden i Västra Götaland 2014-2015 ger möjligheter för till exempel medel till butiker på glesbygden.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Lokalproducerat i Väst** – Verksamheten ger utvecklingsstöd åt mindre livsmedelsföretag och arbetar med varumärket *Smaka på Västsverige* med fokus på att utveckla marknaden för lokala produkter.
- **Andelsjordbruk - säkrad avsättning för lokalproducerade livsmedel** – Ett projekt som omfattar den stadsnära livsmedelsproduktionen. Målet är att skapa en ny affärsmodell där konsumenten får direktkontakt med producenten.

24. Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling

Insatser inom den prioriterade frågan har dels generell karaktär som i Fyrbodal med främjande av affärsdriven miljöutveckling och inom BRG genom kluster- och branschutveckling. Exempel på generella projekt är när olika industrier samverkar med varandra för bättre miljölösningar.

Sedan pågår även ett antal specifika projekt som beslutats under året. Dessa projekt styrs upp av Västra Götalandsregionens handlingsprogram för hållbara transporter, livsmedel/gröna näringar och hållbar energi. Gemensamt för dessa är att det är lokala lösningar som utvecklas och prövas här men som har stor potential att kunna exporteras framförallt som bra lösningar ur klimatsynpunkt.

Ett område där det pågår många aktiviteter är på bioenergisidan. Här prövas lösningar för att byta råvarubas för petrokemiska produkter till icke fossila för att minska de relativt stora utsläpp av fossil koldioxid som sker i Västra Götaland. För sådana kommersiella produkter finns en stor exportmöjlighet.

Ytterligare ett område är att hitta systemlösningar för hållbara transporter och där en av världens modernaste busslinje utvecklas i Göteborg. Även systemlösningar för godstransporter prövas i regionen.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Miljöinnovationstävlingen Green Innovation Contest** - En nationell tävling som projektleds av Innovatum och finansieras av Energimyndigheten, Tillväxtverket, Västra Götalandsregionen och Almi Företagspartner. Tävlingen vänder sig till privatpersoner, studenter och forskare samt till start-ups och etablerade småföretag med en hållbar miljöinnovation som är redo att bli en tjänst eller produkt på marknaden.
- **Power Väst** - Ett nätverk för vindkraft i Västra Götaland som har funnits sedan 2008. Projektet jobbar mot två mål; mer vindkraft och ökad sysselsättning.

Ansvarsfull och hållbar konsumtion

Området *Ansvarsfull och hållbar konsumtion* består av två prioriterade frågor:

- Driva frågan om resurseffektiv konsumtion och kommunicera hållbara värderingar
- Samverka kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall
<i>Inriktningsmål: Invånarna i Västra Götaland ska ta ökad hänsyn till hur deras konsumtion påverkar människor och miljö, lokalt och globalt</i>	
En ökad andel invånare ger uttryck för hållbara värderingar och bidrar till mer hållbar, resurseffektiv, konsumtion mot år 2020	Mäts i SOM-Väst från 2014
År 2020 ska det finnas etablerade system för att följa hur vi i Västra Götaland hanterar våra inköp i ett hållbarhets- och innovationsperspektiv	Följs upp i halvtidsutvärdering

Sammanlagt har 12 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om ca 50 miljoner kronor. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

25. Driva frågan om resurseffektiv konsumtion och kommunicera hållbara värderingar

Västra Götalandsregionens handlingsplan för *Resurseffektiva och giftfria produkter och tjänster* utgår från tre olika teman. Det sätter fokus på att gå från linjär produktion med stor resursförbrukning till en cirkulär med ökat återbruk. Möbel- och textilbranschen är prioriterat.

Textilier lyfts fram nationellt/internationellt som en av de viktigaste att minska såväl resursförbrukningen som kemikalieanvändningen. Diskussioner kring producentansvar diskuteras. Studio Re:design, ett EU-projekt, som bidrar till minskad miljöpåverkan i branscher där användningen av kemikalier och resurser är omfattande. I projektet har samarbete skett med sociala företag där såväl långtidssjukskrivna som personer från andra länder medverkat. Samarbete har även skett med kriminalvården som gjort uppdrag i projektet. Studio Re:design har gett fyra nya företag ledda av kvinnor, sex kommersiella produkter och nya företagsnätverk. Dessutom kommer helt nya affärsmöjligheter utvecklas inom textil- och möbelbranschen i Västsverige.

Med projektet Studio Re:design togs även över 50 prototyper fram av industrispill och insamlade textilier för att belysa hinder och möjligheter. Arbetet har fördjupats med forskarstudier på Textilhögskolan och Viktoria ICT som visar nya affärsmöjligheter genom cirkulära flöden.

Studio Re:design går vidare i Re Textile, med bas på Högskolan i Borås, som i samarbete med företag ska återbruka kläder på ett industriellt sätt med hög modegrad. Rapporten *Uppbyggnad av ett industriellt/semiindustriellt flöde för recycling av kläder* visar på att det finns volymer, designförutsättningar och affärsmöjligheter i Västsverige för industriellt återbruk av kläder. Resultaten av rapporten kommer att förverkligas i projektet Re Textile med målet att bli ett nationellt center för textilt redesign och att i Västsverige etablera en nationell sorteringsanläggning för textil. Hela satsningen kan ge upp mot 450 arbetstillfällen.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Furniture for Future** – Med bas i IDC Skaraborg har ett samarbete mellan Västra Götalandsregionens egen verksamhet och möbelbranschen utvecklats där överskottsmöbler

från Västra Götalandsregionen har renoverats. Målet med Furniture for Future är att utveckla affärsmodeller kring storskalig professionell möbelrenovering för offentlig miljö. Projektet går vidare i projektet Hållbar industriell utveckling.

- **Wear Wise** – Ett projekt som drivs av Coompanion där småföretag samarbetar inom kollaborativ konsumtion, d.v.s. man delar, hyr eller på andra sätt minskar sin resursförbrukning genom nya affärsmodeller.

26. Samverka kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling

Västra Götalandsregionen och många av kommunerna har politiska mål om att öka andelen ekologiska livsmedel. Under 2014 ökade andelen ekologiska inköp av livsmedel till 37 procent (från 29 procent 2013).

För att minska andelen hälso- och miljöskadliga ämnen från möbler och textilier har Västra Götalandsregionen sedan 2006 den s.k. Gröna listan. Här presenteras de produkter som inom inredningsavtalet uppfyller höga miljökrav. Ett kontinuerligt samarbete med branschen gör att produkterna har ökat från ca 50 till 450 produkter som nu uppfyller miljökraven för Gröna listan. Västra Götalandsregionen gör 60 % av sina inköp från den utan att kostnaderna ökat. Samarbete sker med upphandlingsbolaget i Göteborg, vars avtal också finns i Gröna listan. Gröna listan är ett exempel på hur en stor kund kan påverka företagets utveckling, något de också är mycket positiva till. Möbel- och textilbranschen är stor i Västra Götaland och de lyfter ofta fram att det är Västra Götalandsregionen som driver denna utveckling bäst i landet.

Gröna listan finns nu på en öppen databas, www.gronalistan.se och används frekvent av många offentliga verksamheter och arkitekter i hela landet. Kontinuerligt samarbete med branschen sker för att öka antalet produkter som uppfyller kraven. Nu utvecklas även former för att kunna återbruka dessa produkter i större utsträckning.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Klimatdata för medvetna val av livsmedelsråvaror i storkök** - Ett projekt som kommer att ge måltidsverksamheter i offentlig sektor möjlighet att beakta klimatpåverkan redan vid menyplaneringen och att följa upp klimatpåverkan som orsakas av inköp av livsmedel.
- **100 procent biogas i egna fordon** - Västra Götalandsregionen finansierar merkostnaden för 100 procent biogas i egna fordon för att uppnå målet att vara oberoende av fossil energi 2020.

EN REGION SOM SYNS OCH ENGAGERAR

En ledande kulturregion med fokus på delaktighet

Området *En ledande kulturregion med fokus på delaktighet* består av två prioriterade frågor:

- Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i Västra Götaland
- Främja ungdomskultur och utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall		
Inriktningsmål: Ett kulturliv som bidrar till aktiva och engagerade invånare i hela Västra Götaland	2012	2013	2014
Invånarna i alla delar av Västra Götaland ska öka sitt deltagande i samhällslivet i stort, inte minst i förenings- och kulturliv*	●	52,1	52,1
En växande andel unga ska uppleva Västra Götaland som en attraktiv plats**	●	3,50	3,36

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

*Andel av befolkningen som är medlem i någon av följande föreningstyper: Idrottsförening, miljöorganisation, politiskt parti, kulturförening, lokal samhällsförening eller invandrarförening. Källa SOM Väst.

**Svar på frågan "Hur bra tycker du att det är att i Västra Götaland". Genomsnitt för en 11-gradig skala som går från -5 till +5. Svar från åldersgruppen 16-29 år. Källa: SOM Väst.

Sammanlagt har 48 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade till någon av de prioriterade frågorna till en volym om ca 884 miljoner kronor där Västra Götalandsregionens kulturnämnds uppdrag är en stor del. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

27. Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i Västra Götaland

Arbetet med kultur bedrivs i nära samarbete med kommuner och ett stort antal utövare. Som en del i kultursamverkansmodellen fördelar Västra Götalandsregionen årligen även 300 miljoner kronor i statliga medel.

Målsättningen med att vidga deltagandet är att kulturlivet ska vara tillgängligt för alla och även angå alla. Arbetet sker på flera sätt som till exempel genom uppdrag till institutioner, kulturstrategiska utvecklingsstöd eller residensverksamhet. Vidare har två arenor för arbetet med interkulturell dialog skapats.

Årligen äger det rum ett 40-tal festivaler i Västra Götaland. De är ofta drivna av frivilliga, med idéer från gräsrotterna, de involverar lokalsamhället och har förmåga att angå många medborgare. Västra Götalandsregionen har tillsammans med kommunalförbunden påbörjat ett arbete som gäller regionalisering av tre internationella festivaler: Göteborgs internationella filmfestival, Konstbiennalen och Dans & Teaterfestivalen. Målet är att festivalerna ska inbjuda till aktiv delaktighet lokalt och samtidigt berika kommuner och aktörer med ett internationellt utbud.

VG2020:s generella kriterier är väl tillgodosedda. Jämställdhet och integration är viktiga delar av de riktlinjer för vidgat deltagande som kulturnämnden vid Västra Götalandsregionen har för alla uppdrag. För att öka internationaliseringen har ett antal nya samarbetsregioner undersökts.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Agera digitalt** - Ett projekt som syftar till digital konstutveckling med fokus på scenkonst har vidareutvecklats av Västra Götalandsregionen i samarbete med kulturverksamheterna. En konferens på Bio Roy och Världskulturmuseet i Göteborg med 130 nationella och internationella gäster genomfördes inom ramen för projektet.

28. Främja ungdomskultur och utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts

Flera insatser riktar sig specifikt till målgruppen barn och unga. Det finns verksamheter som bedrivs på ungas egna initiativ, genom ungas deltagande i arrangemang och projekt samt genom ungas

skapande och konstnärliga utförande. Regionteater Väst ger barn i hela regionen möjlighet att uppleva och själva delta i teaterverksamhet. Ett särskilt uppdrag pågår kring kompetensväxling där det gäller att samordna kulturarvsverksamheter, turistorganisationer och arbetsmarknadsenheter för att erbjuda ungdomar ferie- och praktikjobb på lokala, kulturturistiska besöksmål såsom arbetslivsmuseer, lokala museer, vandringleder och kyrkor.

Planer har tagits fram i syfte att starta en pilot för att skapa en infrastruktur av lokala kontaktpersoner och mentorer i Västra Götaland som kan stödja ungas möjligheter till internationella kulturutbyten, studier, praktik eller arbete.

Möjligheterna för barn och unga att mötas och utveckla egen kultur bedöms goda i regionen. Samverkan med skola och universitet ger allt större möjligheter. Till exempel pågår ett arbete för att utveckla fritidsgårdarna till projektmötesplatser för unga. Unga ska ges större möjlighet att med vuxenstöd utveckla egna projekt. Utbildningen för fritidsledare sker i samverkan med högskolor och Göteborgs folkhögskola. Ett annat exempel på samverkan är KLIV 3.0 – Kultur och lärande i vardagen, ett projekt som syftar till att öka kontinuiteten i samverkan mellan skola och kultur i det vardagliga arbetet. Skolpersonal har med lokala och regionala kulturaktörer arbetat i åtta kommuner med att utveckla nya samarbetsmetoder och pedagogiska modeller.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **KulturUngdom** – En verksamhet som drivs genom ungdomars engagemang och som under året fick ett långsiktigt uppdrag med målet att nå och angå ungdomar särskilt på landsbygd och i förort.

Ökat utbyte med omvärlden

Området *Ökat utbyte med omvärlden* består av fyra prioriterade frågor:

- Öka närvaron och påverkan nationellt och internationellt
- Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen
- Riva gränshinder och öka samverkan med Norge samt etablera region Oslo/Göteborg/Öresund
- Locka investeringar och nyetableringar till Västra Götaland

Mål för område och prioriterade frågor	Utfall		
Inriktningsmål: Västra Götaland ska bli mer uppskattat i och attraktivt för omvärlden	2012	2013	2014
Västra Götaland ska år 2020 vara Skandinavien mest besökta, uppskattade och inkomstbringande besöks- och evenemangsregion*	● 8,3 milj** 35,4 mdkr***	8,6 milj** 34,0 mdkr***	
En relation utan legala och mentala gränshinder med Norge	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Beslut tagits om utbyggnad av en snabb järnvägsförbindelse Oslo – Göteborg – Öresund före år 2020	Följs upp i halvtidsutvärdering		
Strategiska investeringar inom främst FoU eller identifierade luckor i för regionen centrala värdekedjor ska attraheras att etablera sig i Västra Götaland	Följs upp i halvtidsutvärdering		

● = målet uppnås sannolikt inte ● = målet kan komma att uppnås ● = målet kommer sannolikt att uppnås

*Stockholms län hade 11,0 milj. gästnätter år 2013 (uppgift om omsättning i Stockholms län saknas).

** Gästnätter, *** Turismens omsättning

Inom detta område sker en del av arbetet utifrån närvaro och påverkan i olika sammanhang. Därutöver har sammanlagt 38 projekt, verksamheter och uppdrag bedömts vara direkt kopplade

till någon av de prioriterade frågorna till en volym om cirka 256 miljoner kronor. Därtill kommer ytterligare insatser som bedömts vara indirekt kopplade till frågorna.

29. Öka närvaron och påverkan nationellt och internationellt

En ökad närvaro och påverkan nationellt och internationellt genomförs i det löpande arbetet genom kontakter på många områden med nationella och i viss mån europeiska myndigheter och med kolleger i kommuner, regioner i och utanför Sverige. Regionstyrelsen antog i februari 2014 en nationell påverkansagenda. Ett kontor har etablerats i Stockholm under hösten och har hittills först och främst haft fokus på att bygga nätverk med regeringskansli och myndigheter. Den nationella påverkansagendan låg även till grund för Västra Götalandsregionens seminarier vid Västsvenska Arenan under Almedalen.

Västra Götalandsregionen bevakar och påverkar relevant EU-politik genom kontoret i Bryssel och genom medlemskap i ett antal nätverk. Brysselkontoret har arrangerat eller samarrangerat ett tjugotal seminarier och andra evenemang under olika teman, representerat Västra Götalandsregionen vid ett antal möten med EU-institutioner och andra regioner, tagit emot och assisterat besökare från Västra Götalandsregionen och andra aktörer i Västra Götaland.

Under 2014 har förtroendevalda från Västra Götalandsregionen haft poster som vice ordförande i två av de nätverk där regionen är medlem, Assembly of European Regions (AER), den största europeiska regionorganisationen, och Nordsjökommissionen, samarbetsorganet för regioner i alla Nordsjöländer. Regionfullmäktiges presidium har representerat Västra Götalandsregionen vid mer än 30 tillfällen i samband med nationella och internationella konferenser och gentemot gästande ministrar och ambassadörer.

Västra Götalandsregionen arbetar för ökat deltagande från Västra Götaland i EU-programmen och har under 2014 bland annat ordnat en serie informationsmöten inför den nya programperioden, bidragit till science parks utveckling av EU-projekt, etc. Europa Direkt och Nordiskt informationskontor har bidragit till större kunskap om EU och nordiska frågor hos allmänheten, inte minst ungdomar. Samverkan i EU-arbetet mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden har stärkts under året.

Arbetet bedöms ligga i linje med intentionerna i VG2020. Samtidigt har valåret och en pågående förändring av den politiska samordningen av externt arbete hämmat det nationella/internationella engagemanget.

30. Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen

Besöksnäringen i Västra Götaland har en positiv utveckling och för femte året i rad ökar antalet gästnätter. Under 2014 ökade antal gästnätter i Västra Götaland med 7,5 procent jämfört med 2013. För att ytterligare stärka denna utveckling har flera större projekt inom den turistiska infrastrukturen i Västra Götaland startat upp under 2014. Förutom besöksmål som Göta kanal och Dalslands kanal har bland annat övertäckning av kyrkoruinerna i Varnhem, I-turism, återuppbyggnad av Södra Råda med flera erhållit stöd.

Västsvenska Turistrådet AB (VTR) är Västra Götalandsregionens helägda bolag för utveckling och marknadskommunikation av besöksnäringen. Med utgångspunkt i en analys av verksamheten har det nu genomförts ett omfattande utvecklingsarbete. Västsvenska Turistrådet har stärkt sin

kommunikation med externa aktörer, arbetssätt och processer har förtydligats. Samtidigt har projektstyrningen förbättrats och bolagets organisation setts över. Bohuslän var ett av de fem utpekade nationella områden som ansågs viktiga att utveckla vilket lett till att dessa kommuner träffat ett gemensamt avtal om utveckling av besöksnäringen.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **Utbyggnaden av Havets hus** – Utbyggnaden av Havets hus ska bidra till att stärka besöksnäringen året runt i Bohuslän
- **Orangeriet på Gunnebo** – Här kombineras forskningsinsatser med traditionellt hantverk och besöksnäringens utveckling. Ett återskapande av orangeriet är en del i helhetsförståelsen av det historiska Gunnebo.
- **Besöks- och kunskapscentrum i Forsvik** – Här kombineras forskning, traditionellt hantverk, kompetens- och yrkesutveckling med utveckling av besöksnäring.

31. Riva gränshinder och öka samverkan med Norge samt etablera region Oslo/Göteborg/Öresund

Det har skett en omstart för Göteborg-Oslo-samarbetet, som bland annat innehåller ett årligt GO-ting, medverkan i strategiska arbetsgrupper inom infrastruktur och näringslivsutveckling med flera specifika undergrupper samt ökad samverkan mellan Västra Götalandsregionens, Göteborgs och Oslos Brysselkontor.

Svinesundskommittén, tidigare Gränskommittén Östfold-Bohuslän/Dalsland, har startat om med nytt namn, ny juridisk form och nytt sekretariat och med fokus på gränsnära samverkan. Utöver ett antal norska kommuner är Bengtsfors, Dals-Ed, Strömstad, Tanum, Fyrbodals kommunalförbund och Västra Götalandsregionen medlemmar i kommittén. Vidare har Västra Götalandsregionen börjat följa arbetet i Grenserådet, ett samverkansorgan mellan svenska och norska myndigheter för att minska gränshinder. Västra Götalandsregionen har deltagit i projektet Gränshinder för näringslivet och har fortsatt sprida information om gränsstatistik.

Under 2014 har även Mötesplats Norden ägt rum i Kungälv, som med utgångspunkt i firandet av 200 års nordisk fred erbjöd en arena för möten om nordiskt samarbete.

För att öka deltagandet i Interreg-programmen Sverige-Norge och ÖKS har informationsmöten ägt rum. Den årliga västsvenska EU-konferensen ägnade en del av årets möte åt Sverige-Norge-frågor. Särskilt med Östfolds fylkeskommune sker åtskilligt utbyte i olika frågor.

Arbetet ligger i linje med intentionerna i VG2020.

Ytterligare exempel på insatser under 2014:

- **The Scandinavian 8 million city** - Det nyss avslutade projektet var ett initiativ under den Skandinaviska Arenan och har bidragit till att bygga en gemensam bild av region Oslo/Göteborg/Öresund.
- **Missing Link** – Det handlar om järnvägen mellan Öxnered och Halden som är en del av Västra Götalandsregionens nationella påverkansagenda. Sträckan finns med i en av de prioriterade korridorerna i EU:s nya TEN-T-nätverk.

32. Locka investeringar och nyetableringar till Västra Götaland

Fyrbodals Omställningskontoret+, som bildades efter SAAB krisen 2008, utvecklade en etableringsservice för att marknadsföra, locka och underlätta för företag att etablera sig i Fyrbodalsregionen. Under namnet Position Väst inkluderar det hela Fyrbodals kommunalförbund plus tre närliggande kommuner i Skaraborg.

Business Region Göteborg (BRG) har under lång tid arbetat med att få fler företag att etablera sig i Göteborgsregionen. BRG arbetar med att marknadsföra, locka och underlätta för företag att etablera sig i Göteborgsregionen men även med att lösa markfrågor som rör nyetableringar och hur utländska direktinvesteringarna ska öka.

För att underlätta för fler etableringar och investeringar i Västra Götaland behövs tillgången till investeringsvilligt kapital öka. Västra Götalandsregionen medverkar till att skapa strukturer som kan stimulera investerare att investera i Västra Götaland. 2014 genomfördes för första gången riskkapitalkonferensen Connect2Capital för att synliggöra riskkapitalet för små och medelstora företag och vilka möjligheter som finns i Västra Götaland men även för att visa upp västsvenska företag för nationella och internationella investerare.

Ytterligare exempel på insats under 2014:

- **Investeringsfrämjare besöksnäring** – Testa och utvärdera en gemensam arbetsprocess där kommunerna i Skaraborg utifrån ett gemensamt investeringsperspektiv bedriver ett proaktivt arbete för att finna lämpliga investerare.

Bilaga 1: Överblick - 32 prioriterade frågor inom ramen för teman och områden

1 EN LEDANDE KUNSKAPSREGION

Ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande

1. Stimulera ökat entreprenörskap
2. Skapa förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag
3. Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag

Internationell konkurrenskraft genom kraftsamling på styrkeområden

4. Attrahera fler studenter och forskare och öka utbytet med omvärlden
5. Stärka våra forsknings- och innovationsmiljöers internationella konkurrenskraft
6. Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik
7. Stimulera nationella och internationella allianser och samarbeten inom forskning och innovation
8. Stärka science parks och andra samverkansmiljöer för forskning och innovation

2 EN REGION FÖR ALLA

Bryta utanförskap och stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv

9. Skapa goda möjligheter för unga praktik, ferieplatser, mentorer
10. Öka samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetslivet
11. Främja ett arbetsliv som aktivt engagerar sig för barn och ungdom
12. Lösa större städers utmaningar kring utanförskap och segregation

Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft

13. arbeta för att fler fortsätter studera efter gymnasiet och avhoppet från skolan minskar
14. Förkorta och förenkla vägen till arbetsmarknaden genom vägledning och validering
15. Stärka möjligheterna till kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer
16. Utveckla samordning inom utbildningssystemet för att möta framtidens kompetensbehov

Tillgång till kommunikation för arbete, utbildning och livskvalitet

17. Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling
18. Bygga ut en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet
19. Bidra till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet
20. Utveckla en regional framtidsbild som stödjer hållbar utveckling i Västra Götaland

3 EN REGION DÄR VI TAR GLOBALT ANSVAR

Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan

21. Göra offentlig sektor i Västra Götaland ledande på utveckling av hållbara lösningar
22. Genomföra fler breda överenskommelser för hållbar utveckling i Västra Götaland
23. Göra Västra Götaland ett föredöme och en testarena för hållbar landsbygdsutveckling och samspelet mellan stad och land
24. Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling

Ansvarsfull och hållbar konsumtion

25. Driva frågan om resurseffektiv konsumtion och kommunicera hållbara värderingar
26. Samverka kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling

4 EN REGION SOM SYNS OCH ENGAGERAR

En ledande kulturregion med fokus delaktighet

27. Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i Västra Götaland
28. Främja ungdomskultur och utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts

Ökat utbyte med omvärlden

29. Öka närvaro och påverkan nationellt och internationellt
30. Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen
31. Riva gränshinder och öka samverka med Norge samt etablera region Oslo/Göteborg/Öresund
32. Locka investeringar och nyetableringar till Västra Götaland

Bilaga 2: Insatsers belopp (projekt, verksamheter och uppdrag) per prioriterad fråga (avrundat jämnt tiotusen tkr) som medfinansieras av VGR eller kommunalförbund/kommuner och beslutades under 2014.

	Antal insatser med direkt koppling	Varav beslutande	Medfinansiering (avrundat jämnt tiotusen tkr)									Övrigt, bl.a. antal insatser med indirekt koppling.
			VGR	Univer./högskola	Forskning sinstitut	Övriga statliga	Kommunalförbund	EU	Övriga offent.	Privat finans.	Total finans.	
EN LEDANDE KUNSKAPSREGION												
Ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande												
1. Stimulera ökat entreprenörskap	54	41 regionutveckling, 5 Fyrbodal, 5 Sjuhärad och 3 Skaraborg.	41 810	1 530	0	12 410	30 760	330	15 960	130 520	233 320	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 28.
2. Skapa förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag	51	40 regionutveckling, 5 Fyrbodal, 4 Skaraborg, 1 Göteborg, 1 Folkhälsa	57 750	11 190	1 400	28 140	25 120	1 450	17 220	37 030	179 300	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 26.
3. Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag	68	40 regionutveckling, 11 Fyrbodal, 7 Sjuhärad och 7 Skaraborg, 1 Göteborg	131 690	24 360	23	151 890	46 040	77 450	4 860	90 870	527 183	I insatser med direkt koppling ingår t.ex. Almi och Almi Invest. Insatser med indirekt koppling bedöms vara 33.
Summering fråga 1-3	173		231 250	37 080	1 423	192 440	101 920	79 230	38 040	258 420	939 803	
Internationell konkurrenskraft genom kraftsamling på styrkeområden												
4. Attrahera fler studenter och forskare och öka utbytet med omvärlden	More	1 regionutveckling	16 000					11 000			27 000	Pengarna till MoRE avser 2014-2017. Insatser med indirekt koppling bedöms vara 9.
5. Stärka våra forsknings- och innovationsmiljöers internationella konkurrenskraft	36	36 regionutveckling	95 310	80 890	42 950	81 360	19 580	290	1 220	35 700	357 300	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 42.
6. Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik	18	17 regionutveckling, 1 Fyrbodal	26 460	17 030	1 520	3 100	1 600	8 600	1 690	9 020	69 020	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 27.
7. Stimulera nationella och internationella allianser och samarbeten inom forskning och innovation	28	26 regionutveckling, 1 Fyrbodal, 1 Göteborgsregionen	18 400	1 000	1 210	5 250	7 960	0	450	5 330	39 600	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 11.
8. Stärka science parks och andra samverkansmiljöer för forskning och innovation	13	12 regionutveckling, 1 Skaraborg	62 490	3 000	0	13 000	22 390	0	4 200	16 540	121 620	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 34.
Summering fråga 4-8	95		218 660	101 920	45 680	102 710	51 530	19 890	7 560	66 590	614 540	

	Antal insatser med direkt koppling	Varav beslutande	Medfinansiering (avrundat jämnt tiotusen tkr)									Övrigt, bl.a. antal insatser med indirekt koppling.
			VGR	Univer./högskola	Forskning sinstitut	Övriga statliga	Kommunalförbund	EU	Övriga offent.	Privat finans.	Total finans.	
EN REGION FÖR ALLA												
Bryt utanförskap och stärk kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv												
9. Skapa goda möjligheter för unga till praktik, ferieplatser, mentorer	6	3 regionutveckling, 1 Rättigheter, 1 Skaraborg, 1 kultur	62210	0	0	0	3080	0	0	10	65 300	Uppdraget till folkhögskolorna ligger inom den prioriterade frågan Insatser med indirekt koppling bedöms vara 14.
10. Öka samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetslivet	2	1 regionutveckling, 1 Skaraborg	130	80	0	0	10	0	0	70	290	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 15.
11. Främja ett arbetsliv som aktivt engagerar sig för barn och ungdom	2	2 regionutveckling	510	0	0	0	130	0	30	350	1 020	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 11.
12. Lösa större städers utmaningar kring utanförskap och segregation	5	3 rättigheter, 2 regionutveckling	3 030	0	0	300	0	0	0	370	3 700	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 10.
Summering fråga 9-12	15		65 880	80	0	300	3 220	0	30	800	70 310	
Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft												
13. Arbeta för att fler fortsätter studera efter gymnasiet och avhoppet från skolan minskar	14	11 regionutveckling, 2 folkhälsa, 1 kultur	38 430	810	0	12 000	770	0	4 900	2 990	59 900	Uppdraget till eftergymnasiala konst- och hantverksutbildningarna ligger inom den prioriterade frågan. Insatser med indirekt koppling bedöms vara 16.
14. Förkorta och förenkla vägen till arbetsmarknaden genom vägledning och validering	6	3 regionutveckling, 2 folkhälsa, 1 Skaraborg	6 000	0	0	1 320	770	500	150	900	9 640	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 11.
15. Stärka möjligheterna till kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer	4	3 Skaraborg, 1 regionutveckling	2 990	3 610	0	0	860	0	0	1 070	8 530	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 18.
16. Utveckla samordning inom utbildningssystemet för att möta framtidens kompetensbehov	17	9 regionutveckling, 3 Skaraborg, 3 Fyrbodals, 2 Sjuhärads	8 710	330	0	90	5 720	280	540	73	15 743	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 17.
Summering fråga 13-16	41		56 130	4 750	0	13 410	8 120	780	5 590	5 033	93 813	
Tillgång till kommunikation för arbete, utbildning och livskvalitet												
17. Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling	7	6 regionutveckling, 1 miljö	3 760	0	0	700	540	200	110	230	5 540	Insats med indirekt koppling bedöms vara 1.
18. Bygga ut en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet	8	8 kollektivtrafik	6 170	0	0	0	0	0	0	0	6 170	Västtrafik ingår i den prioriterade frågan men inte i angivna belopp. Insats med indirekt koppling bedöms vara 1.
19. Bidra till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet	3	3 regionutveckling	1 940	0	0	0	900	0	0	0	2 840	Insats med indirekt koppling bedöms vara 1.
20. Utveckla en regional framtidsbild som stödjer hållbar utveckling i Västra Götaland	2	2 Skaraborg	480	110	0	280	480	0	0	0	1 350	Insats med indirekt koppling bedöms vara 1.
Summering fråga 17-20	20		12 350	110	0	980	1 920	200	110	230	15 900	

	Antal insatser med direkt koppling	Varav beslutande	Medfinansiering (avrundat jämnt tiotusen tkr)								Övrigt, bl.a. antal insatser med indirekt koppling.	
			VGR	Univer./högskola	Forskning sinstitut	Övriga statliga	Kommunalförbund	EU	Övriga offent.	Privat finans.		Total finans.
EN REGION DÅR VI TAR GLOBALT ANSVAR												
Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan												
21. Göra offentlig sektor i Västra Götaland ledande på utveckling av hållbara lösningar	2	1 regionutveckling, 1 miljö	1 060	0	0	850	60	0	0	150	2 120	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 3.
22. Genomföra fler breda överenskommelser för hållbar utveckling i Västra Götaland	6	4 miljö, 2 regionutveckling	4 570	0	0	0	470	0	0	180	5 220	Insats med indirekt koppling bedöms vara 1.
23. Göra Västra Götaland till ett föredöme och en testarena för hållbar landsbygdsutveckling och samspelet mellan stad och land	15	6 miljö, 4 Skaraborg, 3 Sjuhärad, 2 regionutveckling	8 130	1 560	0	7 490	2 000	670	530	3 310	23 690	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 18.
24. Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling	16	8 miljö, 6 regionutveckling, 2 Fyrbodal	14 850	10	2 100	12 230	10 310	3 270	760	12 010	55 540	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 6.
Summering fråga 21-24	39		28 610	1 570	2 100	20 570	12 840	3 940	1 290	15 650	86 570	
Ansvarsfull och hållbar konsumtion												
25. Driva frågan om resurseffektiv konsumtion och kommunicera hållbara värderingar	10	7 miljö, 3 Skaraborg	9 130	1 040	0	120	4 150	5 200	540	26 740	46 920	Insats med indirekt koppling bedöms vara 1.
26. Samverka kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling	2	1 regionutveckling, 1 miljö	2 080	0	0	0	750	0	0	130	2 960	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 3.
Summering fråga 25-26	12		11 210	1 040	0	120	4 900	5 200	540	26 870	49 880	

	Antal insatser med direkt koppling	Varav beslutande	Medfinansiering (avrundat jämnt tiotusen tkr)									Övrigt, bl.a. antal insatser med indirekt koppling.
			VGR	Univer./ högskola	Forskning sinstitut	Övriga statliga	Kommun alförbund	EU	Övriga offent.	Privat finans.	Total finans.	
EN REGION SOM SYNS OCH ENGAGERAR												
En ledande kulturregion med fokus på delaktighet												
27. Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i Västra Götaland	42	19 kultur, 7 Sjuhärad, 6 regionutveckling, 6 Fyrbodal, 4 Skaraborg	861 070	0	0	1 230	3 250	1 000	2 910	2 780	872 240	Flera av VGR kultur nämnds uppdrag ingår här. Dessa har tydlig beröring till andra frågor också, ex. fråga 28. Insatser med indirekt koppling bedöms vara 12.
28. Främja ungdomskultur och utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts	6	1 kultur, 3 Fyrbodal, 2 Skaraborg	7 770	0	0	0	1 430	0	20	2 190	11 410	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 24.
Summering fråga 27-28	48		868 840	0	0	1 230	4 680	1 000	2 930	4 970	883 650	
Ökat utbyte med omvärlden												
29. Öka närvaron och påverkan nationellt och internationellt	3	3 regionutveckling	3 050	0	0	0	1 000	0	830	0	4 880	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 12.
30. Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen	30	16 regionutveckling, 7 Skaraborg, 3 Sjuhärad, 3 kultur, 1 Fyrbodal	149 990	540	0	9 870	37 580	0	16 670	30 830	245 480	Uppdragen till Västsvenska Turistrådet och kulturuppdrag till FiV ligger inom den prioriterade frågan. Insatser med indirekt koppling bedöms vara 8.
31. Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund	2	2 Fyrbodal	160	0	0	0	70	0	130	110	470	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 7.
32. Locka investeringar och nyetableringar till Västra Götaland	3	2 Fyrbodal, 1 Skaraborg	3 800	0	0	0	1 800	0	0	0	5 600	Insatser med indirekt koppling bedöms vara 6.
Summering fråga 29-32	38		157 000	540	0	9 870	40 450	0	17 630	30 940	256 430	